

Beretning

Skovdyrkerforeningen
Vestjylland

2023/2024

1. juli 2023 - 30. juni 2024

SKOVDYRKERNE

Formandstanker

‘Forandring og fokus’ har været gennemgående temaer i de seneste årsberetninger. I år er ingen undtagelse. Fortættet debat om skov og natur – politisk forlig om Grøn Trepert – kunstig intelligens – organisationsændring og strategi ... forandringens vinde blæser både inde og ude og bekræfter hermed reglen om, at netop dét er det eneste konstante vilkår.

Som skovdyrkere er vi grundlæggende ikke i tvivl om, hvad ansvarligt skovbrug kan bidrage med både på vores egen bundlinie og på samfundets. Men i den offentlige debat findes en alternativ og meget grundlæggende diskussion, hvor andre grønne interessenter nærmest prøver at kapre hele definitionsretten til skov som begreb. Vi skal således præges til at anerkende, at kun skov, uberørt af menneskehånd og overladt til naturlige processer og store planteædere, kan betragtes som ‘rigtig skov’. Den slags diskussioner er naturligvis rene holdningsdebatter, også selv om man er biologiprofessorer med speciale i biodiversitet – men det er naivt ikke at indse, at de føres med fuldt overlæg; den der har definitionsretten, ejer udgangspunktet for fortællingen, og fortællinger flytter mennesker – også politikere og andre beslutningstagere.

Derfor er det nødvendigt, at vi som Skovdyrkere har en klar, tydelig og fagligt velfunderet stemme i den offentlige debat. Vi skal med stolthed vedstå de mange goder, som ska-

bes takket være skoven og skovdriften – uden at forfalde til at være skingre. Vi har ikke bare en ressource- og en klimakrise – der er også en biodiversitetskrise, som vi som arealforvaltere skal bidrage til at løse. Det sker både ved at tage hensyn i den løbende drift – som vi fx dokumenterer i vores certificeringsordninger – og ved at disponere vores forvaltning klogt. Det kan fx indebære ikke at føre samme driftsintensitet overalt. Nogle steder i skoven, skal grøfterne måske vedligeholdes af hensyn til en sund vedproduktion – og andre steder skal forsumpning og forfald måske have lov til at brede sig og give grundlag for en rigere natur. Skoven kan rigtig mange ting, men ikke altid samme sted i skoven samtidig.

Det er en stor udfordring at være til stede i debatten, og hvis man kræver faglighed af andre aktører, må man også selv levere på det. På et bredt udsnit af temaer som fx natursyn, klima, biomasse, energisystemer og ikke mindst fagligheden bag de politiske beslutninger om biodiversitet er

det særdeles krævende - og mere end man kan forvente af en lokal Skovdyrkerforening, selv om den ligger i Vestjylland.

En effektiv skovpolitisk indsats kræver både et konstant fokus i Skovdyrkerne.dk og et tæt samarbejde med andre brancheaktører.

At sikre den enkelte skovejers råderum - license to operate - er den væsentligste drivkraft bag skovkampagnen 'Takket være skoven' som vi fra Skovdyrkerne har været dybt involveret i tilblivelsen og finansieringen af. Det er svært (og dyrt) at flytte den offentlige mening - men som skovejere har du selv mulighed, så husk de gode budskaber fra #takketværeskoven og del dem, når du møder dem på de digitale kanaler.

Den tyngde og de politiske muskler, der er lagt bag processen om den grønne trepart gør det endnu mere tydeligt, at skov og skovbrug er rykket op på øverste politiske hylde. Resultatet viser også noget om den politiske balance - man forudsætter 250.000 ha skovrejsning inden 2045 og at de 100.000 ha heraf skal være 'urørt skov'. Det lidt selvmodsigende virkemiddel 'skovrejsning af urørt skov' viser i øvrigt meget godt, at der er slør i nogle af begreberne - den 'urørte skov' i nationalparkerne bliver fx realiseret gennem tvangshugst af ikke-hjemhørende arter, veteranisering og opsætning af hegn - altså en ret hårdhændet 'berøring'.

Hos Skovdyrkerne har vi ikke mange hellige køer i forhold til balancen mellem landbrug, skovbrug og natur. For os er det principielt mest afgørende, at det er den enkelte lodsejers råden inden for vide rammer, som samfundet udstikker, der styrer arealanvendelsen. Som det næste er det vigtigt, at de, der træffer beslutninger - både overordnet og på ejendomsniveau - får stillet den relevante og korrekte faglighed til rådighed.

Her har vi savnet, at skovbruget sad med ved bordet omkring Treparten - i lyset af, at vi sidder inde med nøglen til en stor del af løsningerne, havde det været passende. På bagkant er vi nu i stedet meget optaget af at påvirke implementeringen. Her har vi to vigtige budskaber:

- Husk nu lodsejeren: Alt for mange processer kører fra toppen og ned. De ender ofte i farvestrålende rapporter og kort, der ikke i sig selv skaber værdi - det gør kun konkrete forandringer og de sker altså kun, når en lodsejer vælger at ændre sin arealanvendelse.

- Bureaucrati er et benspænd: En myndighedsbehandling, der på alle planer tænker i at bevare, yder modstand mod omstilling - og det er altså en markant omstilling, som Treparten peger på. Kombineret med alt for mange krav til alt muligt, både i forbindelse med tilladelser og tilskud, slår det al virketrang ihjel. Man bør have mere tillid til, at den enkelte lodsejer også ønsker at overlevere en god skov til sine børnebørn - og hylde den variation, som forskellige lodsejers forskellige driftsformål vil give.

Hvis ikke den nye 'Treparts-minister' lykkedes med forenkling og afbureaukratisering - ender han helt forudsigeligt i et samråd, hvor han skal forklare, hvorfor der ingenting sker.

Skovdyrkerne skal lokalt og i fællesskab kunne håndtere - og helst præge - den udvikling der er på vej mod os, både på vegne af medlemmerne og som betydende, kommerciel aktør. Formændene fra de 5 foreninger indledte sidste efterår drøftelser om vores fælles fremtid netop med dette sigte. I løbet af drøftelserne blev det klart, at mange emner kræver en styrket, fælles indsats - og at det som logisk konsekvens kræver, at

Skovdyrkerne styrker fællesskabet.

Meget af tiden efterfølgende er gået med at finde en model, som løser denne opgave, samtidig med at ansvaret for medlemmer, drift, økonomi og medarbejdere uændret bevares i lokalforeningerne. Vi er ved at lægge sidste hånd på dette arbejde, som præsenteres i løbet af oktober, og som naturligvis også vil blive et tema på vores generalforsamling.

Ser vi på vores egen forening, kan jeg med stolthed igen præsentere en årsberetning og en årsrapport, der vidner om både handlekraft og en kernesund drift af de vestjyske skovejernes egen forening - og forretning. Som det fremgår, er det sket på trods af ekstreme vejromstændigheder - rigtig mange gode planer er regnet væk og som konsekvens har mængden af bøvvl stået i kø både i skoven og på skrivebordet.

Tak til vores medarbejdere og samarbejdspartnere for en helt ekstraordinær indsats, for at skabe et flot resultat under vanskelige forhold.

Jørn Bertelsen, Kidbæk
- bestyrelsesformand

Foreningens drift

Et stabilt medlemsgrundlag og en god medlemstilfredshed - samt ikke mindst en fortsat sund økonomi, er vigtige pejlemærker for foreningen. Omfattende strategiprocesser har foreløbig ført til ændring i organisationen for juletræer og pyntegrønt. Og så har vi i årets løb sagt et sidste farvel til markante personer i foreningens liv og historie.

Medlemsgrundlag

Medlemmerne udgør både foreningens eksistensberettigelse og væsentligste forretningsgrundlag. Det er derfor tilfredsstillende, at vi oplever en stadig vækst i medlemsgrundlaget.

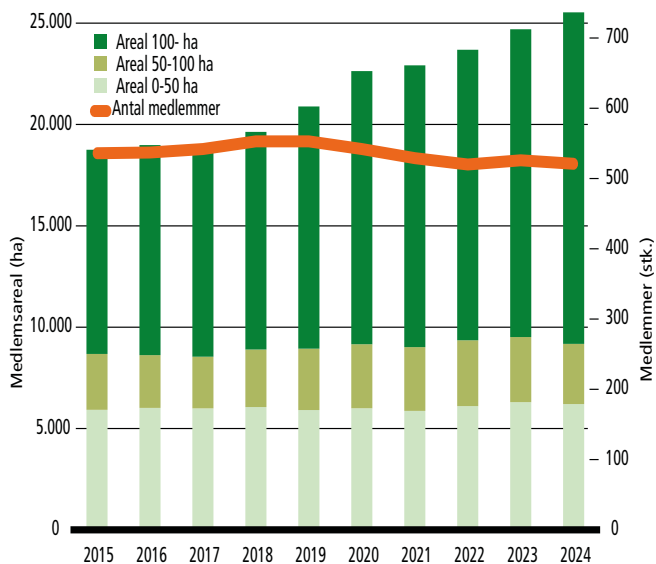
Som det fremgår af figuren, er vores medlemsareal fortsat stigende. Det skyldes både tilgang af medlemmer med et areal større end gennemsnittet og at nogle af vores medlemmer vokser organisk i form af skovrejsning - effekten heraf, kan synes undseelig fra kultur til kultur, men med stigende aktivitet og skala har vi gennem de seneste år 'plantet os til en vækst' på mere end 800 ha.

Omvendt er antallet af medlemmer stagnerende med en tendens til lettere sivning, især i de mindre arealkategorier. Sivningen her skyldes især juletræproducenter, der slår

op i banen efter en årrække med dårlig økonomi i produktionen, men der sker naturligvis også en vis omsætning af ejendomme og medlemmer i forbindelse med dødsfald, handel med ejendom - eller blot ejere, der ønsker at teste andre alternativer.

Vi er glade for og stolte af den tillid, der ligger i, at vi medvirker i forvaltningen af så stort et samlet skovareal fordelt på så mange ejendomme. Selv om det er tydeligt, at der er en stor tyngde i de lidt større skove, er det helt afgørende for os, at vi som Skovdyrkere tilbyder en løsning, hvor I som skovejere oplever, at I har skovfogeden på jeres side, uanset om skoven er stor eller lille - og at vores løsninger tager udgangspunkt i jeres situation og behov.

Udviklingen i medlemsgrundlaget opgjort pr. 30.06. de seneste 10 år. Over tid er antallet af medlemmer ret stabilt – de senere år let sivende – mens arealet har været støt voksende og nu har krydset 25.000 ha.

Medlemstilfredshed

Medlemmernes tilfredshed med foreningens servicekvalitet er et helt afgørende pejlemærke for os, og derfor foretager vi regelmæssigt systematiske tilfredshedsmålinger. Vi anvender normalt et meget simpelt system med kun et enkelt spørgsmål – vil du som medlem anbefale Skovdyrker-

ne til andre i dit netværk? Det er et hurtigt, enkelt og anerkendt pejlemærke og resultaterne heraf – den såkaldte NPS-score – placerer os rigtigt pænt i forhold til både andre skovbrugsvirksomheder og i bredere kontekst også til andre servicevirksomheder.

I 2024 har vi i forbindelse med optakt til en samlet strategiproces lavet en lidt større kortlægning af medlemmernes syn på fx:

- Hvad er det vigtigste formål for driften af din ejendom?
- Hvilke forretningsområder og aktiviteter er det vigtigt, at Skovdyrkerne tilbyder og udvikler?
- Hvordan synes du som medlem, at Skovdyrkerne skal prioritere den skovpolitiske indsats?
- Hvordan oplevede du mødet med din skovfoged (faglighed, indlevelse, forventnings-afstemning, værdiskabelse og opfølgning)?
- Hvordan oplever du som medlem vores kommercielle præstationer?

Vi fik en god besvarelsesprocent på undersøgelsen – mange tak for det. Den mere detaljerede udredning giver naturligvis, sammen med de tilhørende bemærkninger, et mere nuanceret billede med mange interessante nedslag:

- De helt dominerende driftsformål er produktion, jagt og natur. Måske ikke overraskende – men alligevel er det markant, at 'natur og biodiversitet' vægter på samme niveau som 'jagt'.

Æresmedlem Per Hilbert afgang ved døden

Foreningen mistede i foråret 2024 sit eneste æresmedlem. Efter flere års sygdom afgang foreningens første skovrider – og senere sekretariatschef for Skovdyrkerne – Per Hilbert ved døden, 77 år gammel.

Per Hilbert blev skovrider for den ny-stiftede forening tilbage i 1988. I 1996 fik rejselysten overtaget og han rejste til Nepal som chef for et Danida-skovprojekt. Her blev han i tre år inden han kom hjem – ikke til Skovdyrkerne i Vestjylland, men til Skovdyrkerne fælles sekretariat, der på det tidspunkt lå i København. Her fungerede

han som sekretariatschef i 12 år inden han trådte tilbage og brugte den sidste del af sit arbejdsliv, frem til sin pension i 2018, som skrivende redaktør for 'Skovdyrkeren' – hans egen opfindelse og hjertebar. Per elskede at skrive og med sin gode indlevelse og skarpe pen, er det blevet til utallige gode, ofte finurlige, artikler om skov, natur, politik og – ikke mindst – de mennesker, der færdes her.

Per Hilberts faglighed, flid og integritet var med til at lægge grundstenen til den kultur, der stadig findes i vores Skovdyrkerforening.

Skovens bedste hold årgang 2024 – så har du fagfolkene på din side!

- Skovrejsning, klimakreditter og naturnær skovdrift - her nok fortolket som en balanceret skovdrift, der tager hensyn til naturen i skoven - ligger i top, med certificering i hælene. xxxx
- Der er meget bred og jævn tilslutning til punkterne i Skovdyrkernes skovpolitiske program - det er glædeligt - med tydeligt udslag for, at 'udlæg af urørt skov' er et lavt prioriteret indsatsområde for vores medlemmer.
- Mødet med skovfogeden vurderes, ikke overraskende, som meget vigtigt. Resultatet er en flot tilfredshed på faglighed, tilgængelighed, indlevelse - fulgt af forventningsafstemning og opfølgning.
- Vurderingen af vores kommercielle præstation og serviceniveau er fin og spejler medlemmernes prioritering. Af bemærkningerne fremgår, at juletræerne trækker ned i bedømmelserne.

Resultatet af medlemsundersøgelsen indgår i den fortsatte strategiproces. En samlet god bedømmelse er naturligvis hverken det samme, som at alle er tilfredse med alt, eller at der ikke er plads til forbedring. Det er et løbende fokus at holde fast i at skabe værdi, ikke mindst gennem regelmæssige konsulentbesøg og den vigtige, rettidige opfølgning på både besøg og drift.

Organisation

I det forgangne år er der sket markante bevægelser i organisationen - ikke mindst i forbindelse med, at vi har besluttet at udskille aktiviteten af juletræer og pyntegrønt til Skovdyrkernes fælles datterselskab Green Product (GP). Det indebærer, at vi ikke længere har egne juletræsskovfogeder ansat - de er i stedet ansat i GP. Vi har i forbindelse med reorganiseringen også reduceret den personalebelastning, som vi lokalt har på salg og oparbejdning af pyntegrønt.

Den samlede effekt af denne ændring er en reduktion på omtrent 2,5 årsværk, som er realiseret i form af virksomhedsoverdragelse til GP, naturlig afgang og omorganisering.

I en situation, hvor vi i en længere periode har haft rigeligt at lave i forhold til bemanningen, har vi valgt at ansætte op til niveau, så vi møder driften med en uændret holdstørrelse - og et par nye ansigter - til at varetage driften i alt det, der ikke har med juletræer og salg af pyntegrønt at gøre.

Den ekstra kapacitet betyder, sammen med den ro det giver i organisationen, at vi ikke har 4-5 skovfogeder + dele af administrationen i højsæsongear i juletræer og salg af pyntegrønt hen over efteråret, at vi får bedre mulighed for at fokusere på medlemsbetjening, konsolidering af andre forretningsområder - bla. skovrejsning - og samtidig kan drifte mere jævnt hen over året.

I forbindelse med personaleudskiftning og GP-rokade har en del medlemmer fået ny skovfoged. Nogle for første gang i mange år - andre efter et kortere mellemspil. I den forbindelse har vi trimmet de geografiske skovparter - grænserne kan godt erodere lidt over tid - og forstærket vores TeamChefer med en assistent til hver, således at vi både har kapacitet og god orden i penalhuset til den bedst mulige medlemsbetjening.

Bestyrelsen

På den ordinære generalforsamling i efteråret 2023 afgik mangeårigt medlem og tidligere formand Per Kamp (Vildkilde) efter tur. Det resulterede i nyvalg til Carl Christian Lange (Abildhede Plantage) og bestyrelsen bestod herefter af Jørn Bertelsen (Kidbæk), Ole Callesen (Rind Plantage), Aksel Nørgaard (Stubberkloster m.fl.) samt Henrik Tokkesdal (Vigkærhus).

Bestyrelsen konstituerede sig uændret med Jørn Bertelsen som formand og Ole Callesen som næstformand. Jørn Bertelsen er tillige - på sit mandat fra det regionale repræsentantskabsmøde - medlem af hovedbestyrelsen for De Danske Skovdyrkerforeninger.

Desværre blev bestyrelsen i årets løb ramt af et dødsfald, da Aksel Nørgaard gik bort efter længere tids sygdom.

I bestyrelsen har det været et meget travlt år, hvor det lokale arbejde med fokus på medlemmer, medarbejdere, ledelse og økonomi er blevet kombineret med en betydelig indsats i forhold til de fælles strategiprocesser i Skovdyrkerne.dk.

Det første resultat af disse processer er som omtalt reorganiseringen af arbejdet i GP - efter en grundig forudgående analyse. Samtidig er hovedbestyrelsen og de lokale bestyrelser ved at lægge sidste hånd på et oplæg, der forholder sig til snitfladerne mellem de opgaver, der løses i lokalforeningerne og de opgaver, der løses i fællesskabet - og hvilke rammer for finansiering og beslutningsprocesser, der styrer de fælles aktiviteter. Resultatet af disse overvejelser præsenteres på generalforsamlingen.

Bestyrelsen

Aksel Nørgaard (73) sov fredeligt ind i

slutningen af februar efter længere tids sygdom. Aksel var kendt og respekteret som erhvervsmand, både i og uden for Holstebro og nærmeste omegn. I lokalområdet er Aksel ikke mindst kendt for

sin store gavmildhed, som blandt andet omfattede et stort og rundhåndet engagement i det lokale kulturliv.

I sine skove var Aksel praktisk anlagt og ikke bange for at tage beslutninger - ikke sjældent med afsæt i sin store interesse for jagt, men også med et godt blik for skovens drift og langsigtede udvikling.

I bestyrelsen bidrog Aksel med sin store erhvervs erfaring og den særlige indsigt, som kommer af et meget stort og vidtforgrenet netværk. Aksel havde altid fingeren på pulsen, uanset om talen faldt på finansmarkederne eller temperaturen i erhvervslivet.

Carl Christian Lange (34) har siden 2018

boet i Abildhede Plantage i Varde kommune, sammen med sin hustru Mette og hunden Mogens. Han er uddannet jurist, og sidder til daglig som enhedschef i Fødevarestyrelsens afdeling i Vejen.

Carl Christian er 4. generation på Abildhede, som har været i familiens eje siden 1912. Ejendommen består i dag af ca. 50 hektar skov, og 80 hektar blandet natur (eng, hede, mose m.v.). Fokus er på bæredygtig skovforvaltning og på en sund skovøkonomi, der muliggør, at også kommende generationer kan leve og trives på ejendommen.

Økonomi

Foreningens samlede økonomi afspejler en god og sund drift svarende til vores målsætning om smalle avancer. Efter mange år med positive resultater er foreningen velkonsolideret og yderligere konsolidering er derfor ikke et mål i sig selv. Derimod sigter vi efter et overskud på niveau 0,5-1,0% af omsætningen – opgjort efter nøgletal, der er renset for kursudsving i vores formuepleje. Henset til den indsats og risiko, vi arbejder med på flere forretningsområder, er det meget smalt, men kombinerer man med den pæne egenkapital, opfatter vi det som et forsvarligt minimum.

Udviklingen i de økonomiske nøgletal de seneste 3 år afspejler en sund drift med konstante overskud der ligger indenfor eller plet over den indtjeningsramme, bestyrelsen styrer efter.

Hovedtal (1.000 kr)	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Omsætning	152.736	140.111	123.599
Overskud (efter skat)	2.262	2.108	1.432
Overskud (før skat - korr. for formuepleje)	2.648	1.777	993
Egenkapital	22.311	24.663	25.851

Alle beløb i 1.000 kr

De nærmere detaljer fremgår af årsrapporten (vedlagt i særskilt hæfte), men umiddelbart træder følgende forhold frem:

- Aktiviteten er mindre end sidste år – det betyder noget, at vores største medlem har ansat egen skovfoged og hjemtaget en del af driften. Det har desuden påvirket vores planteaktivitet meget markant, at nogle større plante projekter (+ 150 ha) er blevet udsat og ikke landet som budgetteret.
- Lavere aktivitet giver lavere indtjening - men vi har også lavere omkostninger.
- Vores formuepleje har igen bidraget positivt.
- Vores vigtigste økonomiske nøgletal 'Overskud før skat korrigeret for urealiserede kursgevinster - netop indført for, at resultatet af foreningens drift fremgår tydeligt og adskilt fra resultatet af formueplejen - er på 982 tkr (0,8% af omsætningen).
- Efter formuepleje og skat bliver resultatet på 1.432 tkr - godt 900 tkr over budget.

Bestyrelsen anser resultatet for at være tilfredsstillende og bemærker, at med de ændringer, der følger af udspaltningen af juletræer og pyntegrønt aktiviteterne til Green Product, bliver fremtiden markant anderledes end økonomien set i bakspejlet.

Strategiske fokusområder

Skovdyrkerens strategiske ramme er 5-årige strategiplaner, som giver de langsigtede pejlemærker. Som beskrevet er vi i Skovdyrkerens fællesskab i gang med at analysere på, hvordan vi samlet set bedst håndterer de muligheder og udfordringer, som vi står over for i de kommende år - som bla. beskrevet i formandens tanker. Resultatet af denne proces bliver den fremtidige ramme for vores lokale, strategiske arbejde, hvor vi i øjeblikket har følgende strategiske fokuspunkter:

- Organisation er også strategi – stort fokus på at indarbejde organisation på den anden side af GP-omstillingen, således at både præstation og trivsel rammer et højt niveau.
- Medlemstilfredshed – medlemmerne skal opleve at vi skaber værdi, både konkret i forbindelse med rådgivning og drift og generelt, bla. i kraft af arrangementer og skovpolitisk synlighed.
- Økonomi – vi skal have fast grund under fødderne og sorte tal på bundlinien trods eftervirkningerne af GP-omstilling. Det kræver øget og lønsom konsulentaktivitet, samt effektiv drift af resten af forretningen - og med det afsæt er vi klar til vækst.
- Grøn Trepert – Der er sat meget store perspektiver op for ændringer i det åbne land. Skovdyrkerne kan skabe værdi ved bla. skovrejsning og skovlandbrug - og vi skal præge udviklingen både fagligt og kommercielt.

Aktivitet og forretningsområder

Som skovdyrkere arbejder vi med næsten alle de arbejdsopgaver, der har noget med træer at gøre. Det er en meget forskelligartet opgaveportefølje - der er langt fra en færdigpakket palle med pyntegrønt til en randbeplantning omkring en solcellepark. De forskellige aktiviteter er drevet af vidt forskellige markeds kræfter og politiske rammebetingelser, som direkte påvirker forretningen - og oven over det hele regerer vejrguderne.

I sidste års beretning fyldte vejret også. Det var et år med hedebølge og naturbrande, kæmpehagl, oversvømmelse og jordskred i overskrifterne. I år er der ét enkelt tema i vejrkiverne, der trumfer dem alle.

Vand. Massevis af vand.

Tørken i forsommeren 2023 er blevet afløst af den ene nedbørsrekord efter den anden. Et par nedslag.

- Normalnedbøren (2006-2015) i Danmark er 792 mm. På trods af to måneder næsten uden vand, blev landsgennemsnittet i 2023 alligevel på 977 mm.
- Mange vejrsystemer kommer fra vest - og afleverer ekstra vand på vestsiden af den jyske højderyg. Derfor ligger gennemsnittet højere her - i Varde fx 946 mm over de seneste 10 år. I løbet af de sidste 12 måneder har det regnet over 1.400 mm i Varde!

Det våde vejr akkumulerer sig i en grundvandsstand, der flere steder i Vestjylland medio 2024 ligger 60-80 cm over middelniveau. Det kan ses i skov og på mark, hvor det mange steder er vådere end mands minde - og hvor 'højtstående grundvand' i realiteten er blevet en sø.

Det kronisk våde vejr har gjort det vanskeligt at færdes i skoven med det tunge grej og har lagt en dæmper på både skovning og nedskæring ... og det har i høj grad vanskeliggjort planmæssig flislevering. En vandmættet, mange steder oversvømmet, jord har også resulteret i en sen adgang til kulturarealerne, en bøvlet plantesæson - og efterfølgende en ret bøvlet rensesæson.

Samlet et meget udfordrende vilkår, som har stillet store krav til medarbejdere og entreprenører.

Som altid er der dog ikke noget, der er så skidt, at det ikke er godt for noget - helt gennemgående har skoven haft en fantastisk god vækstsæson 2024 og mange steder er der rettet op på tørkeskaderne fra 2023. Ikke mindst har vel-etablerede kulturer og yngre bevoksninger kvitteret med en næsten uhørt frodig højdevækst.

Skovrejsning

Skovrejsning giver en lang række fordele, både for den lods-ejer, der planter og for det omkringliggende samfund. Den samfundsmæssige nytteværdi - som i fagtermer kaldes økosystemtjenester - omfatter ud over træproduktion forhold som klimaeffekt, kvælstofopsamling og grundvandsbeskyttelse, hvor skovrejsning altid har en positiv effekt. Der til kommer forhold som landskabskvalitet og påvirkning af biodiversitet, hvor effekten ofte, men ikke altid, vil være positiv.

De store skovrejsningsprojekter åbner for helt nye muligheder - de byder også på ekstra kompleksitet, både skovbrugsfagligt og i forhold til myndighedsbehandling!

På grund af de mange samfundsmæssige fordele har der længe været offentlige tilskudsordninger til skovrejsning. De senere år kombineret med tilskud fra den store aktør Klimaskovfonden samt private plantesponsorater, som yderligere har forbedret økonomien i og dermed mulighederne for skovrejsning.

Med det afsæt har vi nu taget hul på en ny bølge af skovrejsning. Vi står på skuldrene af erfaringerne med 1. generations skovrejsning (1860-1960) som var kvadratisk praktisk, firkantet produktion baseret på få nåletræarter og 2. generation (1990-2020) som overvejende har været tilskudsdrivne småskove baseret på hjemhørende løvtræ - gode for jagt, landskab og oplevelser, men lave på produktion, klimaeffekt og ikke nødvendigvis høje på biodiversitet. I de nye projekter, som man med god ret kan kalde 3. generation, ser vi bla. større skala - projekterne rykker fra 5 ha til 15 - 25 - 50 - 250 ha klassen, hvilket i sig selv åbner for helt nye muligheder. I skovopbygningen er der meget målrettet tilgang til arealdisponeringen. Der er stor opmærksomhed på den strukturelle, robuste skovopbygning og skoven optimeres til forskellige formål, ikke på bevoksningsniveau, men fx ved at placere naturelementerne, der hvor det giver mest mening og maksimere produktionen andre steder i skoven.

Det store skovrejsningsprojekter er også langt mere komplekse at håndtere, både skovbrugsfagligt og i forhold til myndighedsbehandling, og vi er både stolte over og ydmyge i forhold til, at vi er involveret i en række af sådanne større projekter på vegne af nogle af de private aktører, som har udsyn og handlekraft til at gå forrest.

Ud over den kompleksitet, der ligger i det enkelte projekt, giver det også nye dimensioner i vores drift og organisation at være rustet til disse opgaver. Det giver også nogle store skulder, når fx et projekt på + 100 ha bliver udskudt et år, fordi myndighedsbehandlingen ender i et garnnøgle - eller når planlagte projekter næsten regner væk.

Vejret kan vi ikke styre, men det er tydeligt behov for en ændret myndighedspraksis, hvis skovrejsningen for alvor skal op i gear.

Skovlandbrug

I forhold til den store arealdiskussion - skal vi bruge Danmarks arealer til landbrug, skov eller natur? - findes der også en 3. vej. Skovlandbrug (agroforestry) er meget udbredt i andre verdensdele og gennem mange år fx en fast bestanddel af Danmarks bistandsprojekter i Afrika og Asien, men er først i de senere år ved at vinde en form for fodfæste i Danmark.

Det er en multifunktionel driftsform, hvor trædyrkning kombineres med landbrugsproduktion - som både kan være planteavl og husdyr. Funktionsintegration giver flere fordele. Træerne skaber læ og tiltrækker bestøvende insekter. Fotosyntesen udnyttes i højden og dyrkningssystemet giver øget robusthed (resiliens), dyrevelfærd, dyrkningsklima,

bestøvning, klima (lagring) og biodiversitet (variation) sammenlignet med den rene landbrugsdrift.

Skovdyrkerne er nysgerrige aktører og med helt fremme som deltager i et udviklingsprojekt i regi af Innovationscen-

Skovlandbrug er multifunktionel arealanvendelse - og Skovdyrkerne er med helt fremme!

ter for Økologisk Landbrug og med deltagelse af både Københavns Universitet og en stribe praktikere. Projektet afsluttes med udgangen af 2024, hvor vi også kommer til at samle op på erfaringerne.

De aktuelle drøftelser om landbrugets fremtidige rolle har skubbet til skovlandbrugsbevægelsen og et par større, landskendte bedrifter er nu stemplet hårdt ind. Vi har dog til gode at se det kommercielle ryk fra ildsjæle til storskala - der er ingen tvivl om, at et tilskud til omstilling fra Grøn Trepart ville kunne give et sådant skub.

Flis

Flisaktiviteten er vores største samlede forretningsområde. Da det samtidig både påkalder sig stor opmærksomhed og er underlagt en betydelig, politisk regulering, fortjener det en grundig omtale.

Efter nogle år med stigende priser, oplevede vi i 2022 en komplet markeds vending som følge af forsynings- og energikrisen - forsyningsikkerhed blev lige pludselig moderne igen. Siden har det store spørgsmål for flismarkedet været 'hvor den nye normal ville lande'. Den lander måske aldrig, men de seneste 12 måneder har dog givet en vis normalisering af markedet.

Vigtige hovedpunkter er, at:

- Uro og prisudsving har været størst i de landsdele, der er mest afhængige af import - og måske bla. derfor har

tradition for korte kontrakter og en del indkøb på spotmarkedet. Her har man været igennem mangelsituation, usikkerhed om levering og en meget høj pristop, der bl.a. resulterede i usædvanlig markedsadfærd, som fx 'import af flis til Sjælland fra Jylland'.

- Den almindelige importflis - især fra Baltikum - flyder nu mere jævnt og til priser, der ligger tættere på den danske skovflis.
- I landsdele med en højere selvforsyningsgrad og længere afstand til havn - som fx det Midt- og Vestjyske marked, har prisudviklingen også været markant, men mere jævnt og uden de meget kraftige pristoppe.
- Selv om der sker en vis elektrificering af fjernvarmen - med solceller og elpatron til vandopvarmning, når strømmen er billig, er der sket en udvidelse af netto-flisforbruget. I Esbjerg har Blok 3 brændt sit sidste kul og fjernvarmen overgår til en løsning, baseret på havtermi, elkedel og biomasse. Når anlægget er i fuld drift, skal der alene her anvendes 80.000-100.000 tons biomasse, og selv om der naturligvis bliver tale om en ikke ubetydelig import, er der til Esbjerg også et stort opland til levering af dansk skovflis.

Den samlede forbrugsudvidelse i Jylland er på niveau 150.000-200.000 tons.

Ser vi på de praktiske forhold i leveringsæsonen, er det umuligt at komme uden om vejret, der som beskrevet har været rekordvådt. Det har manifesteret sig på mange måder:

- Bøvl med at bjærge flisen uden at ødelægge hverken skov eller vej.
- Leveringsplaner har skullet laves om på daglig basis.
- Fliskontrakter forhandles i tons. Den våde flis resulterede i, at der blev leveret 'rigtig mange ekstra tons vand' og derfor lukkede kontrakterne lidt før planlagt og i sæsonens anden halvdel, skulle der skaffes ekstra afsætning.
- Forsyningsikkerhed er ikke bare et spørgsmål om 'flisen er et sted derude' - men at den bliver leveret til tiden, også på en våd dag i februar!

En af konsekvenserne af erfaringerne med vådt vejr i flisæsonen er, at mere flis bliver kørt ud til hugning ved bilfast vej - frem for hugning i terræn. Det giver bedre tilgængelighed og forsyningsikkerhed, men også logistiske udfordringer med at afvikle det meget store flow fra de store, højproduktive flishuggere.

Det er også vigtigt, at praksis med mere udkørsel ikke blot resulterer i en dårlig fliskvalitet - frisk nedskåret flis i store, sammenkørte stakke er ikke en god cocktail - og at man

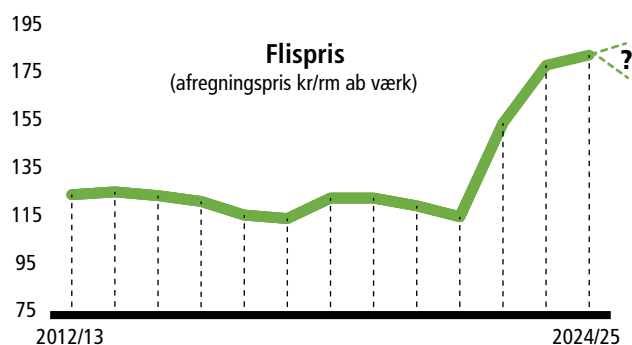
har en realistisk tilgang til 'bilfast vej og læsseplads'. Erfaringerne viser, at håb er en ret dårlig strategi og at det er bedre enten at køre længere med flisen eller ofre det, der skal til på vej og læssepladser - end at satse på en halvdårlig markvej og en brakmark, der alene er tilgængelig i tørvejr eller frost.

Heldigvis tillader den økonomi, der lige nu er i flisen, også at man tager disse forhold alvorligt - og gør noget ved dem.

Det er vigtigt at sørge for infrastrukturen, så flis og råtræ kan håndteres fra bilfast vej. Her vej og læggeplads - lige efter bogen.

Med udgangspunkt i ovenstående markedsforhold kombineret med vores evne til en meget stabil levering - samt at vi har styr på de komplicerede krav til dokumentation af bæredygtig levering - har vi igen forhandlet pæne priser hjem til vores medlemmer, med stigninger, der matcher den løbende omkostningsudvikling i produktionen.

Prisudvikling for skovflis de sidste 10 år - en sivende tendens i de løbende priser afløses af et stort prisspring i 2022. På bagkant heraf, har vi set fortsat stigende priser i 2023 og 2024. Skovens bundlinie for flisprojekter har aldrig været bedre end lige nu.

Med dette afsæt laver vi lige nu de bedste bundlinier på flisprojekter i skoven nogensinde. Selv om omkostningerne også er steget - og fortsat gør det - er bundlinien i mange tilfælde flerdoblet og meget stærk. Det betyder, at alle de projekter, som skoven trænger til, ikke mindst de nødvendige tidlige tyndinger - også af ammetræer i skovrejsninger og stamtalsreduktioner i naturfor yngelser af beskedne dimensioner - med fordel kan laves nu.

Flis fra dansk skovbrug er et restprodukt. Her er grene, toppe og vrage fra en afdrift i nobilis korrekt aflagt til nedtørring på arealet og efterfølgende udkørsel til flishugning ved bilfast vej.

På den lidt længere bane styres biomasse af de politiske rammebetingelser. Og det er et kompliceret krydsfelt af fakta og holdninger til både energisystem, skovbrug, klima og natur. Den faglige bundlinie er klar:

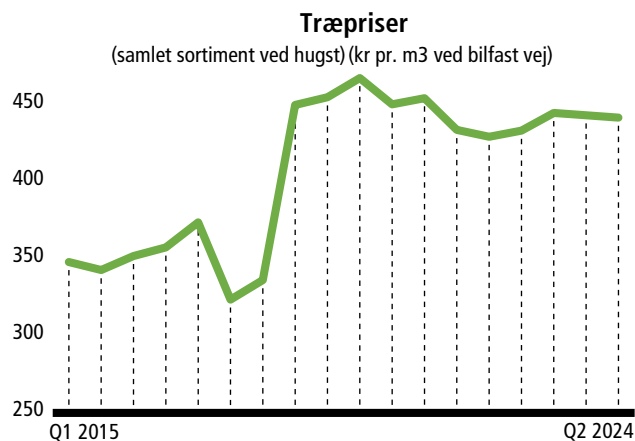
- Dansk skovflis er et attraktivt produkt, der leverer oplagret energi, også når solen ikke skinner og vinden ikke blæser. Værdikæden er effektiv og CO₂-fodaftrykket i værdikæden er kun på omkring 2% af den leverede energi.
- Så længe biomasse fortrænger et fossilt alternativ er det klimasmart adfærd at øge biomasseforbruget - det har været nøglen til mere end 70% fossil reduktion i fjernvarmen siden 2012.
- På den korte bane er der ingen alternativer til biomasse. Men i takt med øget elektrificering over de kommende 20 år, hvor en del af de gamle flisværker vil blive konverteret, falder efterspørgslen. Men også efter 2045 vil der være behov for biomasse, både til regulering af energisystemet og til negative emissioner via BECCS-teknologi (carbon lagring via CO₂-fangst på biomasseskorstenen).
- Udbuddet af dansk skovflis stiger i takt med skovarealet - i de første 20-30 år efter anlæg af en ny skovrejsning, vil flis være hovedproduktet.

- Fremskrivninger tyder på, at kurverne for udbud og efterspørgsel krydser hinanden, således, at Danmark i 2040 vil være selvforsynende med biomasse.

Det er en helt afgørende forudsætning for flisens legitimitet, at vi som erhverv og som leverandører lever op til reglerne for bæredygtighed. Det indebærer, at vi skal dokumentere sporbarhed, screening for og håndtering af naturværdier samt klimarapportering for al træflis - samt at vi i vores aflægningspraksis sikrer, at det kun er resttræ, der ikke kan anvendes til andre, mere værdifulde anvendelser, som anvendes til flis.

Råtræ - fokus på nåletræ

Siden pristoppen i midten af 2022 på bagkant af 'corona-økonomien' hvor der var meget flotte priser på både den skårne færdigvare og råtræet, er markedet faldet en smule tilbage. Det har dog stabiliseret sig på et niveau, der stadig er pænt - den sortimentsvejede middelpriis ligger aktuelt 5% fra toppunktet. Undervejs har der været små priskorrekationer og for eksporttræets vedkommende nogle mindre klumper i flowet.

Prisudvikling for et 'vestjysk sortimentsudfald - sammensat af et fast mix af langtømmer, korttømmer, trolldhedetræ, emballagetræ, eksporttræ og energitræ. Det giver mulighed for at sammenligne realistiske hugstudbytter over tid - med forbehold for, at sortimentsudfaldet også kan påvirkes af markedet. I løbende priser ligger vi mere end 25% over 2015 niveau og 5% under toppen i foråret 2022.

Hæver man blikket og ser på det internationale marked ligger prisen på papirmasse på rekordniveau - høje priser på papir og energi giver en bund i markedet - og der er meget flotte råtræpriser på tømmer i Sverige.

Velapteret gavtræ fra samme afdrift i nobilis. I forgrunden emballagetræ (mix) - bagest korttømmer. De tre billeder repræsenterer tilsammen godt håndværk - og en god bundlinie til skoven.

Den markedsdrevne hugstaktivitet herhjemme er fin - med fokus i tynding af yngre bevoksninger. Her er hugstudbytterne mindre, både pr. ha og pr. maskintime, og det reducerer - sammen med vejret - flowet i forhold til 'rigtig konjunkturhugst' hvor man især høster i afdrifterne (som i 2021-2022).

Alt i alt et fornuftigt billede i skoven, men - der er dog også en skygge. I det økonomiske maskinrum fører høj aktivitet til inflation, som styres med rentestigninger. Og den høje rente har allerede virket - aktiviteten er stagneret og priserne på færdigvarer er faldet. Høje råtræpriser - reduceret aktivitet - sivende priser på færdigvaren er ikke opskriften på en sund økonomi i træindustrien. Som Skovdyrkere har vi stort fokus på at bevare en dansk træindustri - det er helt klart i medlemmernes langsigtede interesse, at vi ikke ender strandet med et eksportmarked, der kun virker i medvind.

Hos Skovdyrkerne kan vi ikke gøre noget ved priserne, hverken den ene eller anden vej - her taler markedet heldigvis, men vi bidrager til forsyningen ved at sikre korrekt aflægning, så det skærbare træ udnyttes bedst muligt og ved at sikre, at vi i 'alt andet lige situationerne' tilgodeser dansk træindustri.

Der er uændret stærk efterspørgsel på certificeret træ. Certificerings-systemerne er ved at indrette sig til at leve op til EU's nye afskovningsforordning EUDR, som træder i kraft 1. januar 2025 og trækker et større slæbespor af bureaukrati med sig.

På driftssiden har vi i perioden været forskånet for større stormfald, men har regionalt oplevet både stormfald og snetryksskader, der på ejendomsniveau har været 'ret træls'. Og så har vi naturligvis overalt kæmpet med et vejrlig og en vandstand, der har ramt niveauet 'rigtig træls'.

I sæson 2023 håndterede vi over 200.000 små juletræer - og så et enkelt af de store. Hos Skovdyrkerne er ingen opgave med træer for lille - eller stor!

Juletræer

Efter mange års ørkenvandring forudsagde vi i sidste års beretning, at 'nu vender det'. Vi har taget tilløb før - men denne gang var det rigtigt. Vurderingen af, at et reduceret udbud på grund af frostskafer i Polen og tørkeskafer i Danmark ville tage 0,5-1,0 mio. træer ud af markedet og dermed fremskynde, at kurverne for udbud og efterspørgsel krydsede anderledes, holdt stik.

Markedet i 2023 var til en start ikke helt enig - på flere måder er juletræer et trægt marked - og kunderne var forsigtige med at acceptere prisstigninger på mere end 1 EUR pr. træ, som var en tiltrængt men ikke tilstrækkelig stigning i forhold til en producentøkonomi med røde tal. Men hen mod høstsæsonen blev det tydeligt, at der manglede træer og vi oplevede en sen efterspørgsel, der også kunne tilbyde yderligere prisstigninger. På det tidspunkt var langt den største del af træerne dog disponeret, så den potentielle merværdi var vanskelig at realisere.

Hos vores medlemmer fik vi udsolgt, og de prisstigninger hjem, som var aftalt. Vi havde samtidig en velafviklet sæson med meget få reklamationer og landede alt i alt meget tilfredsstillende.

Den helt afgørende test på balancen mellem udbud og ef-

terspørgsel tages dog først ude på salgsstederne og vi skal helt op mod selve julen, før svaret foreligger. Her var der heldigvis gode nyheder - der blev bredt set udsolgt over hele linien.

Dermed fik vi endelig den bundvending, vi har ventet på og som kan betyde en reparation på økonomien for nogle producenter - og rigtig gode tider for andre.

Det er i sådanne situationer, man skal turde lave om, og den store transformation af GreenProduct, således at sel-skabet handler direkte med producenter frem for via lokalforeningerne, skal ses i dette lys. Vi ser ind i en fremtid med langt færre, men meget større producenter og vi er helt overbevist om, at både hensynet til en konkurrencedygtig betjening af morgendagens producenter, til økonomien for GreenProduct som handelsled og til lokalforeningens øvrige kerneopgaver bedst tilgodeses på denne måde.

Selv om aktiviteten fremadrettet ligger i GreenProduct er vi naturligvis fortsat interesseret i driftsgrenen og hvordan vores lokale medlemmer trives i den nye konstruktion. Vi har jo endnu ikke en sæson at evaluere - men mellemtiden peger på pæne prisstigninger og en rekordstor leverance til GP fra medlemmerne i Vestjylland.

Der er massive problemer med kogler i nobilis-bevoksningerne - fremprovokeret af varmen og tørken i forsommeren 2023. Det kommer til at koste på udbytte og kvalitet, især i ældre bevoksninger!

Pyntegrønt

Pyntegrøntet lå 2023 markedsmessigt igen et klik over foregående sæson. Vi må dog konstatere, at en stor del af de seneste års prisstigninger er gået til fordyrelser i produktionen - især prisen på arbejdskraft, men også gødning, paller og transport er blevet dyrere.

Nobilis pyntegrøntet bar 'nogen præg af misvækst' efter tørken - der var både nåletab, dværgvækst og kogleansatser, der tilsammen tog toppen af udbyttet. Omvendt fra den vare, vi fik af sted af god, blå kvalitet med mange grene i bundterne og en god udnyttelse hos kunderne.

Samlet oplevede vi en mængdereduktion på 20% i forhold til 2022.

Der er to kritiske forudsætninger for en god pyntegrøntsøkonomi, både hos producenter og for Skovdyrkerne som handelsled og entreprenør:

- Regulære velpassede bevoksninger med godt grønt og af en vis størrelse.
- Tilstrækkeligt med kvalificeret arbejdskraft.

Begge faktorer er udfordrede her i 2024.

På produktionssiden har sidste års tørke resulteret i massive problemer med kogler. I nogen grad uundgåeligt - men også med et tydeligt udslag for dyrkningspraksis og gødningstilstand. I en del bevoksninger kan der ikke klippes - i andre, kommer vi til at høste et reduceret udbytte.

På kapacitetssiden er pyntegrøntet meget mandskabskrævende - og det er tungt arbejde, der sidste år skulle afvikles i konstant regn. Det kunne godt mærkes på folkene. Samtidig er beskæftigelsen i lande som Litauen, Polen og Rumænien, der i mange år har været leverandører af sæsonarbejdskraft til pyntegrøntet blevet forbedret. De to forhold gør tilskyndelsen til at 'tage en sæson mere' lidt mindre attraktiv, så manglen på arbejdskraft kan mærkes, også her.

Samlet set håber vi dog, at balancen går op for i år - vi har mindre oparbejdningskapacitet, men skal på grund af kogler også høste et mindre volumen.

Skovdyrkerne

De selvstændige skovdyrkerforeninger Nordøst, Vest, Midt, Syd og Øer arbejder tæt sammen på tværs af de geografiske ansvarsområder i De Danske Skovdyrkerforeninger – i daglig tale blot 'Skovdyrkerne' eller 'fællesskabet'. Her løser vi sammen udvalgte opgaver inden for bla. politik, markedsføring, IT, Videndeling og efteruddannelse.

Markedsføring

En af de vigtigste opgaver for fællesskabet er at skabe positiv opmærksomhed om Skovdyrkerne, så både eksisterende og potentielle medlemmer oplever, at vi er relevante og professionelle skov- og naturforvaltere på deres ejendomme. Intet slår i den sammenhæng anbefalinger fra en skovejer til en anden, men der er også brug for andre markedsføringsværktøjer. Blandt dem er medlemsbladet Skovdyrkeren, vores kanaler på de sociale medier og ikke mindst vores website, www.skovdyrkerne.dk, som i årets løb blev lanceret i en helt ny version.

Med det nye website har vi fået koblet de tre medier rigtigt godt sammen, og får delt meget mere indhold på tværs. Kombinationen af godt og relevant indhold - ikke mindst de mange velproducerede videoer om faglige emner med skovrider Kristian Løkke Kristensen som skærmtrold - og en effektiv platform, har givet en markant øget trafik.

Udvikling og videndeling

Hos Skovdyrkerne har du fagfolkene på din side!

Medarbejderne, og deres viden, er vores vigtigste aktiv. Derfor gør vi meget ud af løbende efteruddannelse, kompetenceudvikling og videndeling. I det forgangne år har vi givet området et grundigt servicetjek og besluttet en opdatering af den fælles kompetenceudvikling, så den i endnu højere grad matcher de markeds-mæssige behov, den skovpolitiske virkelighed og medarbejdernes ønsker og behov for faglig udvikling.

Skovdyrkerens Fælles Kompetenceudvikling består således nu af tre komponenter, nemlig fire interne KompetenceCentre, SkovdyrkerVærkstedet og et fælles kursusprogram. KompetenceCentrene dækker de særligt forretningskritiske områder, hvor presset på såvel forretningsudvikling som politisk overvågning er markant:

- Flis
- Skovrejsning - incl. klimaskov og Grøn Trepert
- Natur & Biodiversitet
- Certificering.

To KompetenceCentre - Flis og Skovrejsning - betjenes fra Skovdyrkerne Vestjylland.

I SkovdyrkerVærkstedet samles alle øvrige fagområder, hvor der er behov for videndeling på tværs. Aktiviteterne i SkovdyrkerVærkstedet planlægges af et panel med en medarbejderrepræsentant fra hver lokalforening, med henblik på at sikre lokal forankring af videndelingsarbejdet.

Alle aktiviteter samles i et fælles kursusprogram, hvori også indgår eksterne konferencer, introduktionskurser for nye medarbejdere, relevante kursustilbud fra andre aktører i branchen etc. Heri indgår naturligvis også det årlige personaleseminar, hvor alle kolleger mødes for at få nyeste faglig viden og inspiration 'fra allerøverste hylde' og samtidig styrke de kollegiale bånd på tværs af landet.

De Danske Skovdyrkerforeningers Udviklingsfond

I efteråret 2022 etablerede Hovedbestyrelsen De Danske Skovdyrkerforeningers Udviklingsfond, med en større arvegave som kapitalgrundlag. Fonden er oprettet som en in-

tern fond, hvis formål er at yde økonomisk støtte til udviklingsprojekter i Skovdyrkernes fællesskab.

Sidste år var der ikke nye donationer fra Fonden, som med et kapitalafkast på pæne 14% i stedet har lagt i tanken, så der efter reglerne for træk på fondsmidlerne nu igen er mulighed for en større donation til udvikling af Skovdyrkerne til gavn for medlemmer og medarbejdere.

Strategi og organisation

Hos Skovdyrkerne er det skovejerne, der bestemmer og som beskrevet i 'formandens tanker' har skovejerne i Skovdyrkerfællesskabet tændt det lange lys og sat gang i en proces, der skal sætte rammerne for det fremtidige arbejde og samarbejde, fælles og lokalt. Resultatet af denne proces præsenteres her i efteråret.

Et andet markant resultat af fælles strategiprocesser er allerede trådt i kraft. Vi har transformeret vores salgsselskab for juletræer og pyntegrønt, Green Product, fra et eksportselskab til en virksomhed, der dækker hele værdikæden og handler direkte med medlemmer. Omlægningen - der også er omtalt under forretningsområderne for juletræer og pyntegrønt, er et godt billede på, at vi hos Skovdyrkerne ikke er bange for at forandre - for at bevare. Og her talte en grundig analyse sit tydelige sprog - i en branche under forandring, var det tid til forandring både af hensyn til en konkurrencedygtig betjening af vores medlemmer og til en lønsom drift af GP.

Skovpolitik

Det branchepolitiske arbejde har mange aspekter – fra skov og naturpolitik over energipolitik, landdistriktspolitik, skat og meget andet. Men lige nu står det skov- og naturpolitiske i centrum - og som beskrevet i formandens tanker, er det et varmt centrum med meget stærke og forskelligrettede drivkræfter.

Politisk samarbejde

Næsten uanset, hvilken målestok man anvender, er organisationerne i dansk skovbrug små. Derfor er det bydende nødvendigt, at vi samarbejder om de mange fælles interesser. I den forbindelse er det naturligvis vores samlede brancheorganisation, Dansk Skovforening, der er spydspidsen. Men vi er også meget glade for det netværk og det samarbejde, vi har med fx Hedeselskabet, DM&E Skoventreprenør, Træ - og Møbelindustrien, Dansk Fjernvarme, Green Power Denmark og andre - om at sikre fornuftige rammer for et ansvarligt skovbrug.

Tak til alle vores samarbejdspartnere.

Grøn Trepert

Den største skovpolitiske 'sag' i det forgangne år var uden sammenligning afslutningen af forhandlingerne i Den Grønne Trepert. Lige før sommerferien landede man en bred aftale, som i de kommende år vil betyde en markant ændring af det danske landskab, i kraft af en beslutning om en omlægning af store arealer fra landbrugsdrift til skov og natur.

Som bekendt skal der i medfør af aftalen etableres 250.000 ha ny skov inden 2045, hvoraf de 150.000 ha skal være produktionsskov og de 80.000 urørt skov – begge dele med tilskud. De sidste 20.000 ha skal etableres som statslig, urørt skov.

Vi har løftet på hatten for et nydeligt politisk håndværk - det var nogle meget forskellige interesser, der skulle mødes - og har lige nu fokus på implementering. Her er vi mere bekymrede for, at tingene trækker i langdrag og bliver unødigt komplicerede.

Partnerskab for Dansk Skovbrug - #takketværeskoven

I foråret 2024 kunne Partnerskab for Dansk Skovbrug efter et langt tilløb endelig gå i luften med en stor informationskampagne til fordel for den dyrkede skov og brugen af træ i den grønne omstilling. Det lange tilløb skyldes ikke mindst omkostningerne - en informationskampagne i dagens Danmark kræver midler nord for 5 mio. kr. Skovdyrkerne har bidraget væsentligt - fra fællesskabet, to lokalforeninger samt en række medlemmer og samarbejdspartnere er indsamlet over 25% af det samlede budget.

Kampagnen fik navnet 'Takket være skoven' og gik i luften i slutningen af april, nogenlunde samtidig med at familien Danmark drog ud for at nyde den nyudsprungne skov.

Takket være skoven - var der en talerstol udført i træ fra bæredygtigt skovbrug, som statsministeren kunne bruge til åbningen af Naturmødet i Hirtshals!

Kampagnens kerneprodukter er dels en kort kampagnefilm, der spredes via Youtube, TV2 Play og SoMe, dels annoncer på de mest besøgte danske websites. Kampagnen er opdelt i faser med vekslende intensitet - og næste fase går i luften her i efteråret 2024. Kampagnen fortsætter ind i 2025.

Alle opfordres til at bruge #takketværeskoven og andre henvisninger til kampagnen, når man bevæger sig på de sociale medier, så budskabet om alt det gode skoven bidrager med opnår maksimal effekt.

For andet år i træk var Skovdyrkerne med de øvrige partnere også med på Naturmødet i Hirtshals. Over tre dage havde 'Naturens Folkemøde' 30.000 besøgende, og en stor del af dem kom forbi partnerskabets indbydende stand. Anledningen blev naturligvis brugt til at løfte den fælles kampagne, men med vores tilstedeværelse sender vi også et signal til alle politikerne, naturorganisationerne og embedsværket om, at skovbruget er en vigtig del af ligningen, når fokus er på biodiversitet.

Partnerskabet for Ansvarlig Træbiomasse

Partnerskabet for Ansvarlig Træbiomasse (PfAT) er et vidensbaseret partnerskab mellem Dansk Skovforening, HedeDanmark og Skovdyrkerne, som arbejder for en bæredygtig anvendelse af dansk træ til energiformål - herunder muligheden for at fortrænge fossile brændsler.

På trods af - eller måske på grund af - at biomasse har spillet en nøglerolle i den grønne omstilling med meget betydelig reduktion af forbruget af kul og gas til følge, er anvendelsen af biomasse meget omdiskuteret. Mange konstaterer - uden at sætte sig ind i de faglige forudsætninger - at 'eftersom der kommer røg op af skorstenen, må biomassen være kulsort'. Det og mange andre myter - ofte omsat til letfordøjelige slagord om 'skoven i ovnen' præger den offentlige debat.

Partnerskabet for Ansvarlig Træbiomasse, der ud over de tre stiftere tillige har både skoventreprenører og energisektoren som associerede partnere, har som sin væsentligste opgave at være det saglige kontrapunkt til usaglige holdninger og bidrage til de politiske processer med fakta.

Skovrider Michael Sheedy Gehlert er Skovdyrkerens repræsentant i Partnerskabet.

SKOVDYRKERNE